

Republika Kosovo
Republic of Kosovo

PLENARNA SJEDNICA ZAJEDNICE PRAKSE ZA RIZNICU/TREZOR PEMPAL-A 2024.

Jačanje i mjerenje učinka riznice/trezora u upravljanju
gotovinom i izradi projekcija gotovinskih tokova
Riznica/trezor Kosova / Ministarstvo financija, rada i transfera
Tirana, studeni/novembar 2024.

1. pokazatelj: Ishodi upravljanja gotovinom

Pokazatelj	Srp./jul 2024.	Kol./aug . 2024.	Ruj./sept . 2024.
Postotak ukupnog iznosa (po vrijednosti) dospjelih mjesečnih plaćanja koja nisu izvršena na datum dospijeća (zbog nedostatka likvidnosti)	0,00	0,00	0,00
Omjer nepodmirenih predujmova ili drugih zaduživanja kod središnje banke i ukupnih mjesečnih rashoda, %	0 %	0 %	0 %

Ovaj pokazatelj iznosi 0,00 % za svaki od navedena tri mjeseca (srpanj/jul, kolovoz/august i rujan/septembar 2024.), što znači da nije bilo slučajeva kašnjenja plaćanja zbog nedostatka likvidnosti.

- Riječ je o važnom pokazatelju za procjenu učinkovitosti upravljanja gotovinom u zemlji. Stalnih 0 % upućuje na pouzdano planiranje gotovinskih tokova i provedbu tog plana, osiguravajući da su obveze vlade ispunjene na vrijeme i bez ometanja. Za Kosovo je ovo dokaz dobre fiskalne discipline i izrade projekcija gotovinskih tokova.
- Omjer iznosi 0 % za sva tri mjeseca, što upućuje na to da u tom razdoblju nije bilo zaduživanja kod središnje banke radi plaćanja rashoda.
- Za Kosovo je to vrlo relevantan pokazatelj jer oslanjanje na predujmove središnje banke može biti znak mogućih problema povezanih s gotovinskim tokom. Omjer zaduživanja od 0 % upućuje na to da je vlada učinkovito upravljala svojim priljevima i odljevima novca te da se nije morala oslanjati na zaduživanje u hitnim slučajevima.

2. pokazatelj: Obuhvat JRR-a

Pokazatelj	srp./jul 2024.	kol./aug. 2024.	ruj./sept. 2024.	Prosjek
A. Gotovinska salda na JRT-u pod kontrolom riznice i dostupna za ispunjavanje preuzetih obveza (u lokalnoj valuti)*	652.863.118	662.542.418	693.422.587	669.609.374
B. Ukupno druga salda opće države u bankarskom sustavu (u lokalnoj valuti)**	877.300.000	918.500.000	952.700.000	916.166.667
C. = A/(A+B) x 100 posto	42,67 %	41,91 %	42,12 %	42,23 %

– Procjena likvidnosti: omjer gotovinskih salda na JRT-u (jedinствени račun riznice) i ukupno drugih salda opće države pruža uvid u likvidnost. Viši postotak upućuje na bolju likvidnost i sposobnost ispunjavanja trenutanih financijskih obveza.

– Uspoređivanje: ovaj pokazatelj koristan je za usporedbu obuhvata JRT-a s drugim zemljama, posebno zemljama sa sličnim gospodarskim strukturama. Međutim, pri uspoređivanju bi se trebali uzeti u obzir kontekstualni čimbenici kao što su veličina gospodarstva, efikasnost naplate prihoda i obrasci potrošnje.

– Poteškoće s izračunom: sam izračun je jednostavan. Međutim, moguće je naići na izazove u prikupljanju točnih podataka o gotovinskim saldima i drugim vladinim računima, posebno u slučaju različitih standarda izvještavanja.

– Predloženi pokazatelji

izrada projekcija gotovinskih tokova: uvođenje pokazatelja koji prate projekcije gotovinskih tokova u odnosu na stvarne priljeve i odljeve moglo bi poboljšati uvid u učinkovitost upravljanja gotovinom.

omjer pokriva servisiranja duga (engl. *Debt Service Coverage Ratio*): ovime bi se procijenila sposobnost vlade da ispuni svoje dužničke obveze, što je ključno za opću fiskalnu stabilnost.

3. pokazatelj: Izrada projekcija gotovinskih tokova

Pokazatelj	srp./jul 2024.	kol./aug. 2024.	ruj./sept. 2024.	Prosjek za 3 mjeseca
Prihodi (projekcija), u lokalnoj valuti R _F	313.735.682,41	277.908.248,68	258.882.547,55	283.508.826,21
Prihodi (stvarni*), u lokalnoj valuti R _A	314.779.187,62	285.131.161,97	216.167.750,98	272.026.033,52
Pogreška, prihodi $E_R = \frac{ R_A - R_F }{R_A} \times 100\%$	0,33 %	2,53 %	-19,76 %	-5,63 %
Rashodi (projekcija), E _F	260.041.251,49	266.642.037,06	248.620.399,71	258.434.562,75
Rashodi (stvarni*), E _A	274.463.685,59	239.754.255,42	240.493.820,39	251.570.587,13
Pogreška, rashodi $E_E = \frac{ E_A - E_F }{E_A} \times 100\%$	5,25 %	-11,21 %	-3,38 %	-3,11 %
Neto odstupanje $Eb = \frac{[(R_A - R_F) - (E_A - E_F)]}{R_A} \times 100\%$	-4,25 %	11,96 %	-16,00 %	-2,76 %

- Ovi pokazatelji za tačnost prihoda i rashoda, zajedno s metrikom neto odstupanja, svakako su relevantni za monitoring tačnosti upravljanja gotovinom i izrade projekcija gotovinskih tokova u našoj zemlji.
- Usporedbom s drugim zemljama mogli bismo provesti evaluaciju toga jesu li naše varijacije unutar normalnog raspona i ima li prostora za poboljšanje, posebno s obzirom na veliko odstupanje u rujnu/septembru.
- Možda smo upotrebljavali slične pokazatelje za upravljanje gotovinom, međutim, konkretna kombinacija stopa pogrešaka za prihode i rashode, zajedno s neto odstupanjem, sveobuhvatan je uvid koji ranije možda nije u potpunosti iskorišten. To bi mogao biti vrijedan doprinos našoj procjeni upravljanja gotovinom.
- Do izazova u pogledu izračuna moglo bi doći u slučaju da se izvori podataka razlikuju s obzirom na vremenska razdoblja ili standarde izvještavanja. Bilo bi važno osigurati dosljednost podataka u raznim razdobljima.
- Kako bi se ishodi upravljanja gotovinom sveobuhvatnije mjerili, mogli bi se razmotriti dodatni pokazatelji kao što su dnevna volatilnost gotovinskih salda, sezonske prilagodbe ili omjeri duga u odnosu na projekcije gotovinskih tokova. Na taj bi se način mogla dobiti detaljnija slika o efikasnosti upravljanja gotovinskim tokovima i mogućim izazovima u pogledu likvidnosti.

4. Opći komentari i preporuke

1. Da, upotrijebljeni pokazatelji (kao što su ishodi upravljanja gotovinom, obuhvat JRR-a i točnost prihoda i rashoda) pružaju sveobuhvatan uvid u ključne aspekte upravljanja gotovinom. Usmjereni su na ključne elemente kao što su likvidnost, sposobnost vlade da ispuni financijske obveze bez kašnjenja i pouzdanost projekcija prihoda i rashoda.
2. Iako smo u prošlosti upotrebljavali slične pokazatelje, ova konkretna kombinacija nudi okvir za detaljnu procjenu koji je i relevantan i sveobuhvatan. U ranijim procjenama nismo u potpunosti iskoristili stope pogrešaka za prihode i rashode i neto odstupanja. Ovaj usavršen pristup mogao bi pružiti novi uvid u efikasnost upravljanja gotovinom koji ranije nije bio toliko primjetan.
3. Dodatni pokazatelji koji bi mogli poboljšati evaluaciju upravljanja gotovinom uključuju:
 - dnevnu volatilnost gotovinskih salda: praćenje dnevnih fluktuacija u gotovinskom saldu može pružiti uvid u kratkoročne potrebe za likvidnošću i poboljšati svakodnevno upravljanje gotovinskim tokovima;
 - sezonske prilagodbe: uzimanje u obzir sezonskih varijacija u pogledu prihoda i rashoda moglo bi poboljšati točnost izrade projekcija gotovinskih tokova;
 - omjer pokrića servisiranja duga (engl. *Debt Service Coverage Ratio*): ovaj pokazatelj, kojim se procjenjuje sposobnost vlade da ispuni dužničke obveze, pružao bi širu sliku o fiskalnoj stabilnosti i upravljanju dugom.
4. Ključno je osigurati dosljednost podataka u raznim razdobljima, posebno ako se upotrebljavaju različiti izvori podataka s različitim standardima izvještavanja. Osim toga, usporedna analiza pokazatelja sa sličnim zemljama mogla bi pružiti korisne referentne vrijednosti i otkriti jesu li eventualne varijacije u ishodima upravljanja gotovinom unutar prihvatljivih raspona. To uspoređivanje moglo bi istaknuti područja za moguća poboljšanja i pomoći staviti učinak u širi fiskalni kontekst.